

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 2.
TELEFON ŠTEV. 2952.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znanje
za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 18.633.

Ljuba Jovanović.

Beograd, 10. februarja. Danes
je po daljši bolezni preminul g.
Ljuba Jovanović, narodni poslanec
in član radikalne stranke.

Z bolešjo je vsa Jugoslavija sprejela
vest o mnogo prerani smrti Ljube Jova-
novića, zakaj z njim je umrl zadnji ve-
liki državnik predvojnne Srbije, zadnji
mož, čegar veliko obzorje je moglo do-
umeti razliko med malo predvojno Sr-
bijo in veliko Jugoslavijo.

Zato je bilo prav tako naravno, da je
prišel Ljuba Jovanović v nasprotje s
Pašićem, kakor je moral postati Pašićev
političen nasprotnik Stojan Protić. Ista
misel je ločila oba radikalna voditelja
od Pašića. Treba je priznati vsem po-
krajnam enakopravnost, je bila osnov-
na misel Protićevega načrta upravne
razdelitve države, treba priznati vsem
narodom enakopravnost, je bil osnovna
misel Ljube Jovanovića, da je odkrito
in kljub izključitvi iz stranke nastopil
za bratski sporazum.

Neizmerna tragika za Jugoslavijo je,
da ni v svojem boju uspel ne Protić in
ne Jovanović. Kako vse drugačno živ-
ljenje bi vladalo v Jugoslaviji, če ne bi
imeli ne parcelirane Slovenije, ne raz-
deljene Hrvatske, če bi oblasti delovale
že leta prej in ne šele sedaj z muko in
težavo pričele s svojim delom. Kako v
vse drugačni liniji pa bi se razvijalo
tudi naše politično življenje, če bi po
velikem boju med Pašićem in Jovano-
vićem in Pašićevem porazu mogel Jova-
nović stopiti na čelo vlade in izvesti mi-
sel narodnega sporazuma v življenje.
Toda bolezen je onemogočila, da bi Jo-
vanović izvedel svojo misel in tako so
stopili na njegovo mesto drugi, ki niso
imeli niti Jovanovićevega širokega po-
gleda niti njegovih državnostnih izku-
šenj.

S tem pa smo tudi pri drugi rani na-
šega političnega življenja, ki je eden
glavnih vzrokov naših razornih razmer
in ki je ne bo mogoče tako hitro ozdra-
viti, pa čeprav se je ravno v sedajni
krizi pokazala v vsej ostro.

Velike ljudi je imela predvojna Sr-
bija in zato je tudi izvedla veliko delo
osvobojevanja. A eden za drugim so le-
gali v grob in ostali so le njih mnogo
manjši nasledniki. Ze pred vojno je
ugrabila smrt Milovanovića, po vojni pa
je bila smrtna žetev še zlasti težka. Ka-
kor, da bi hotela usoda nakloniti vsem
še pogled na neresnične sanje, tako na-
gloma so umirali. Kosta Stojanović, Sto-
jan Protić na konec še Ljuba Jovanović.
vić.

Najsposobnejši med sposobnimi so
odšli in zato je sedaj pogled na naše
parlamentarno življenje tako žalosten,
zato odkriva vsaka vladna kriza tako ža-
lostni pogled, da bi se moral človek zjo-
kati. In ni upanja, da bo kmalu bolje,
ker ne v dijaštvu in ne v mlajši politični
inteligenci ni sledu še da so se pričeli
udejstvovati ljudje velikega formata, ka-
kor je bil eden njih pokojni Ljuba Jo-
vanović.

Čist in požrtvovalen, marljiv in ve-
sten, a predvsem širokogruden in mož
velikega obzorja. Pri tem pa briljanten
govornik, da je bila naša sicer tako
glasna skupščina tiha ko grob, kadar ji
je on govoril s svojim prijetnim glasom.
Z Ljubo Jovanovićem je izgubila da-
našnja skupščina tudi svojega najboljš-
ega govornika in tudi to je pomembno,
da ima naša skupščina vedno manj in
manj govornikov.

Rojen kot prečanin je Ljuba Jovano-
vić s svojim delom v Srbiji dokazal, da
mu sme Beograd popolnoma zaupati in

Koncentracijska vlada mogoča le brez SDS.

PO RADIĆEVEM NEUSPEHU NADALJUJE KRALJ KONZULTACIJE.

Beograd, 11. febr. Stefan Radić je več-
raj pri dopoldanski avdienci podal kra-
lju poročilo o vsem, kar je napravil, od-
kar je prejel mandat za sestavo vlade.
Radić je kralju opisal svoje mnenje o
političnem položaju in pa razpoloženje,
ki vlada pri posameznih političnih stran-
kah. Naglasil je, zakaj ne more odloči-
tev radikalnega kluba smatrati za polno-
veljavno. Rekel je kralju, da bi pač lah-
ko sestavil vlado, in sicer navadno de-
lovno vlado, ki bi imela v narodni skup-
ščini večino. Kralj se je Radiću zahvalil
za njegova prizadevanja za sestavo kon-
centracijske vlade. Sporočil je dalje Ra-
diću, da je povabil k sebi na posvet
predsednika narodne skupščine. Avdien-
ca je bila stem končana. Radić ni man-
data vrnil in tudi mu ga ni kralj vzel.
Ker pa je Radić javil kralju, da ni mogel
sestaviti koncentracijske vlade in le za
tako je imel mandat in je kralj sporočil
Radiću, da je poklical k sebi predsedni-
ka skupščine, smatra Radić sam, da je
njegov mandat konsumiran. — Poseben
predlog Radića obstoji v tem, da je pred-
lagal delovno vlado združene demokra-
cije, ne da bi polagal važnost na to, ka-
tera oseba naj bi taki kombinaciji stala
na čelu.

Beograd, 11. febr. Ob pol 1. popoldne
je bil na dvoru predsednik narodne
skupščine dr. Ninko Perić, malo za njim
je prišel na dvor še Ljuba Davidović.
Ljuba Davidović je odšel z dvora ob 2.
popoldne. Novinarjem je pri tem izja-
vil: »Nj. Vel. kralj mi je poveril mandat
za sestavo koncentracijske vlade. Prosil
sem kralja, naj mi prihrani ta posel, ki
ga gleda na sklep radikalnega kluba ne
bi mogel opraviti.«

»Vi ste torej odklonili mandat?« so
vprašali novinarji.

»Seveda.«

»Ali boste imeli kake sestanke?«

»Sedaj ne, šele popoldne.«

Predsednik skupščine dr. Ninko Pe-
rić je odšel z avdiencie okrog 3. popol-
dne in se je takoj z avtomobilom odpe-
ljal domov. Na vprašanje novinarjev je
odgovoril: »Ni še nič novega. Popoldne
ob 6. bom šel vnovič na dvor v avdien-
co.«

Dr. Perića je kralj pridržal pri kosilu.
Ob tej priliki so se vodili jako važni raz-
govori o političnem položaju in o načinu,
kako priti iz današnje krize. Nj. Vel.
kralj je povdaril, da sta Davidović in
Radić predlagala njega, dr. Perića za
načelnika koncentracijske vlade. Dr. Pe-
rić je uvidel, da je ta moment zelo va-
žen, vendar pa se ni mogel tako hitro
odločiti, ker je treba uvaževati, da je on
predsednik narodne skupščine. Zato po-
trebuje časa. Kralj je predlagal dr. Pe-
riću, naj on sprejme mandat za sestavo
koncentracijske vlade. Dr. Perić je na to
odgovoril, da jemlje na znanje to kralje-
vo željo, vendar pa si mora stvar še pre-
misлити.

Dr. Perić je odšel nato domov, ob 6.
pa se je vrnil na dvor. Dr. Perić je spre-

je bil zato kot poklican zato, da izvede
oni najtežji problem, da ustvari režim,
vsled katerega bi bil nemogoč tudi le
govor o prečanski fronti. Nelepe intrige
so preprečile, da bi Ljuba Jovanović iz-
vršil to svojo misijo, ko je bil na višku
moči, bolezen pa je preprečila, da bi to
izvršil, ko so bile intrige premagane.

Zato pa tem bolj občutimo težko iz-
gubo ob Jovanovićevo smrti, ker smo
po krivici ob delo moža, ki nas je vse
mogel povesti na lepšo pot.

Večna slava spominu Ljube Jovano-
vića!

jel mandat, izgleda pa, da v tej stvari
ni sporazumen s predsednikom radikal-
nega kluba Veljo Vukičevićem. Proti ve-
čer se je dr. Perić v predsedstvu vlade
sesal z Veljo Vukičevićem. Tja so pri-
šli tudi dr. Korošec, Kosta Kumanudi in
Grga Angelinović. Na tej konferenci je
dr. Perić obvestil Vukičevića o želji kro-
ne, da on sprejme mandat za koncentra-
cijsko vlado. Če sprejme mandat, je na-
prej gotovo, da v tem ne bo imel sreče
iz enostavnega razloga, ker bo drugim
strankam staval take pogoje, da ne bodo
mogle v vlado. Vladni krogi so zato
mnenja, da bo dr. Perić kralju predla-
gal za mandatorja zopet Veljo Vukiče-
vića, ki naj bi sestavil koalicijsko de-
lovno vlado.

Ta vlada bi bila sestavljena iz istih
skupin kakor prejšnja, to je iz radikalov,
demokratov, muslimanov in Jugosloven-
skega kluba. Šlo bi samo za to, da bi v
to vlado vstopila dva zastopnika Davi-
dovićeve skupine in bi se izvršile spre-
membe tudi v radikalskem delu vlade.

Opozicionalni krogi oziroma krogi
združene demokracije pa trde, da je kon-
centracija mogoča, samo ne pod pred-
sedstvom Velje Vukičevića, temveč pod
kako drugo osebo, kakor n. pr. pod dr.
Ninkom Perićem, ki so ga oni predla-
gali za nosilca koncentracije. Oni sma-
trajo, da bi imeli lahko že tekom današ-
njega dne koncentracijsko vlado, če ho-
če dr. Perić resno se lotiti akcije. Taka
koncentracija bi se mogla sestaviti tudi
ob pogoju, da samostojni demokratje sa-
mi ne bi vstopili v vlado, temveč bi
vstopili samo poslanci HSS kot zastop-
niki kmečko - demokratske koalicije. Sa-
mostojni demokratje bi tako ostali izven
vlade, toda bi jo podpirali. Izgleda, da
je bilo to vprašanje predmet razgovorov
med Radićem, Pribečevićem in Davido-
vićem.

DAVIDOVIĆ NI SPREJEL MANDATA.

Beograd, 11. febr. Včeraj popoldne je
bila seja demokratskega kluba. Davido-
vić je na seji obvestil člane kluba o tem,
da mu je kralj o priliki avdiencie ponu-
dil mandat za sestavo koncentracijske
vlade. On pa je ta mandat odklonil, ker
je radikalni klub sklenil, da mora kon-
centracijsko vlado sestaviti kak radikal.
Davidović je dalje obvestil klub, da pri-
čakuje, da bo mondat poverjen Ninku
Periću.

ZDRUŽENA DEMOKRACIJA PREDLA- GA RADIKALA PERIĆA ZA PRED- SEDNIKA KONCENTRACIJSKE VLADE

Beograd, 11. febr. Sinoči ob 6. je bila
seja izvršilnega odbora »Združene de-
mokracije.« Na tej seji je Davidović ob-
vestil druge člane komisije izvrševalne-
ga odbora o svoji odločitvi, da ne sprej-
me mandata za sestavo koncentracijske
vlade. Iz vrst opozicije se doznava, da so
oni svetovali kralju, naj poveri mandat
dr. Ninku Periću. Prav tako pa je opo-
zicija odločena, da Velje Vukičevića ni-
kakor ne sprejme kot predsednika ka-
kršnekele vlade.

DR. PERIĆ NI DOBIL MANDATA.

Beograd, 11. febr. Iz dobro poučenih
krogov se doznava, da dr. Ninko Perić
v resnici ni dobil mandata za sestavo
vlade. On ima samo nalog, proučiti te-
ren pri političnih skupinah, kakšna
vlada bi se sploh dala sestaviti. O tem
naj bi potem poročal kralju. Šele po-
tem pa bi padla odločitev, ali bo dr.
Perić dobil mandat za sestavo vlade
ali ne.

Po 6. uri je dr. Perić odšel na dvor,
da obvesti kralja o mnenju političnih

prvakov. Ko je odhajal z dvora, je izja-
vil novinarjem: »Ker so načelniki par-
lamentarnih skupin izjavili, da sprej-
mejo koncentracijo s kakim radikalom
na čelu, grem, da se porazgovorim s
predsednikom radikalnega kluba.« »Ali
ste Vi dobili mandat?« so vprašali nato
novinarji. »Samo to je, kar sem vam
povedal,« je odgovoril Perić in odšel k
Velji Vukičeviću ter ostal z njim dalje
časa v razgovoru. Ko je odhajal od nje-
ga, je izjavil novinarjem, da bo danes
nadaljeval razgovore s predsednikom
radikalnega kluba. — »Ali imate man-
dat?« so ga vprašali nato. »Nimam ga,«
je odvrnil. — »Ali bo mogoč še kaj?« —
»Ne bo. Sedaj grem domov.«

V političnih krogih smatrajo, da mora
dr. Perić pripraviti teren za koncentra-
cijo. Danes se bo sporazumel s pred-
sednikom radikalnega kluba, da določi-
ta radikalnega kandidata za načelnika
koncentracije. Ni izključeno, da Velja
Vukičević pristane na to, da bi bil dr.
Perić nosilec koncentracije. Radikali pa
dvomijo, da bi dr. Periću uspela sesta-
va vlade, ker je njegov nepreklicen po-
goj, ki se ga bo držal vsak radikal, da
v koncentracijsko vlado ne more vsto-
piti Svatozar Pribečević.

PO SMRTI LJUBE JOVANOVIĆA.

Beograd, 11. febr. Opelo ob krsti Lju-
be Jovanovića se bo opravilo v saborni
cerkvi danes. Sprevod bo krenil iz Jo-
vanovićevega stanovanja, Miletina ulica
ob 2. popoldne.

Beograd, 11. febr. Na mesto pokojne-
ga Ljube Jovanovića pride v narodno
skupščino kot poslanec Hrvat Sever Var-
da, lekarnar iz Sinja v Dalmaciji. Po spo-
razumu radikalnih organizacij bo moral
v južni Dalmaciji položiti mandat Hrvat
Kujundžić svoj mandat in dati prostor
Srbu Lukiću, posestniku iz Budve.

SESTNEK MALE ANTANTE ODGODEN.

Bukarešta, 11. febr. »Adeverul« do-
znava iz službenega vira, da bo pomla-
danski sestanek konference Male antan-
te, ki naj bi se vršil v Bukarešti, odgo-
den. Ministri držav Male antante se bo-
do pred zasedanjem Zveze narodov se-
stali v Ženevi. Če se izkaže potreba za
sestanek Male antante, se bo vršil ta
meseca junija v Herkulesu.

DANES OTVORITEV ZIMSKE OLIM- PIADE.

St. Moritz, 11. febr. Danes ob 11. do-
poldne se svečano otvori zimska olim-
piada. Takoj po otvoritvi bodo igrane
Avstrija proti Švici, Francija proti
Madjarski, Belgija proti Angliji in
Švedska proti Češkoslovaški. Ob pol 10.
bo svečan sprejem v občinski hiši. Ob
pol 11. bo čital švicarski smučar Hans
Eidenbeck olimpijsko zaprisego v fran-
coskem jeziku. Nato odkorakajo posa-
mezna moštva v svečanem sprevodu na
igrišče in sicer v naslednjem redu:
Nemčija, Argentinja, Avstralija, Bel-
gija, Kanada, Estonija, Zedinjene drža-
ve Severne Amerike, Finska, Francija,
Anglija, Nizozemska, Madjarska, Ro-
munska, Švedska, Češkoslovaška, Jugo-
slavija, Švica. Potem bo slovesna otvo-
ritev.

BERLINSKI TURNIR.

Berlin, 11. februarja. 5. kolo šahovske-
ga turnirja se je končalo takole: Bogo-
ljubov je premagal Brückmanna, Niem-
covič pa Leonhardta; partiji Ahnes —
Helling in Sämisch — Tartakower sta
ostali remis, partiji Stoltz — Steiner in
Koch — Reti pa sta ostali nedovršeni.
Stanje: Niemcovič 4, Reti 3½ (1), Bogo-
ljubov 3½, Ahnes, Tartakower in Johner
3, Helling 2½, Steiner 2 (1), Brückmann
in Sämisch 1½ (1), Leonhardt 1.

Stanovanjsko vprašanje.

1200 stanovanjskih odgovorov je že za maj vloženi v Ljubljani in v Mariboru ter drugih krajih razmere niso dosti ugodnejše. Kakor pa so razmere že sedaj neugodne, vendar ni izključeno, da se bodo še poslabšale in grozi nam, da bo maja meseca zavlada ta ka stanovanjska beda, da niso izključeni niti resni dogodki.

Kajti jasno je, da ljudje ne morejo kratkoročno na ceno, enako pa je jasno, da ogromna večina najemnikov sploh ne zmore najemnin, ki jih od njih zahtevajo nekateri hišni posestniki. Znano pa je, da je večini stanovanjskih odgovorov zadnji vzrok le špekulacija, da bo potem hišna najemnina večja. Če se bo ta špekulacija tudi obnesla, je drugo vprašanje, ker ljudje vsled prenehanja stanovanjskega zakona niso nikjer dobili več denarja, temveč so nasprotno vsled gospodarske krize po ogromni večini na slabšem, kakor so bili. Toda zaenkrat ta špekulacija obstoji in ogroža javne interese in zato je treba danes izpregovoriti o grozeči stanovanjski bedi odkrito besedo, da ne bomo imeli maja meseca pravo katastrofo.

Kajti že danes je jasno, da so stanovanjske odgovore že tako številne, da je tehnično čisto izključeno, da bi se mogle vse stranke preseliti, tudi če bi se imele kam preseliti. Zato je čisto sigurno, da bo državna oblast morala maja meseca poseči v stanovanjsko vprašanje, a tedaj bo v mnogih slučajih njena intervencija že prekasna, kakor dokazujejo že sedaj dogodki.

Zato je nujno, da se vlada že sedaj pobrta za sanacijo posledic, ki jih mora prinesiti popolna oprostitve stanovanj, kajti drugače se more pripetiti, da bodo ravno državni nastavitelji oni, ki bodo v največji meri na cesti in zato tudi duša vsega opravičenega nezadovoljstva.

Krivda vlade v stanovanjskem vprašanju je že itak ogromna. Mesto da bi s prstom ganila in zgradila vsaj za svoje nameščenice stanovanja, v kar je primorala zasebne

družbe, je celo stanovanjske hiše izpreminjala v uradne prostore. Minimum pravice bi zato bil, da gredo vsi uradi, ki so nastanjeni v bivših stanovanjskih hišah takoj v vojašnice, kjer je za nje še dovolj prostora in da se vse tako izpremenjene stanovanjske hiše maja meseca na razpolago deložancem. Ljudje morajo imeti streho nad glavo in važnejše je, da so rodbine pod streho ko pa uradi. Kajti zaradi ljudi so uradi, ne pa obratno.

Pri tej priliki pa moramo apelirati tudi na nekatere hišne posestnike, da ne bodo pretiravali svojih zahtev. Radevolje priznamo, da je med hišnimi posestniki dovolj uidevnih ljudi, ki ne zahtevajo nič nemočnega od svojih najemnikov, temveč uvažujejo tudi njih socialne razmere. Da, poznamo tudi hišne posestnike, ki se niso zvišali niti predvojne najemnine. Vsa čast tem socialno čustevim ljudem.

Zalibog pa je dosti hišnih posestnikov, ki ne poznajo nobenih mej in nobenih ozirov. So to ljudje, ki vidijo samo svoj najvišji interes in ki jih ni izkušnja niti toliko izučila, da bi si zapomnili, da mora država poseči vmes, kadar so razmere prenapete in da se mora tedaj nehati svobodno razpolaganje s stanovanji. Dejansko tako ti preradikalni hišni posestniki ne branijo svojih pravic, temveč samo kličejo nazaj stanovanjski zakon. Naj vendar eden resno pomisli, kakšna bo slika, ko se bo moralo 1200 ljubljanskih strank v par dneh preseliti ko bo stotine od njih ostalo brez stanovanj!

Zato mislimo, da bi bila nad vsa hvaležna naloga za društvo hišnih posestnikov, da bi ono tudi s svoje strani podvezelo primerne korake, da ne bo maja meseca stanovanjske katastrofe in da ne bo lok prenapet.

Upamo v uidevnost hišnih posestnikov in zato upamo, da bodo tudi sami zatrli vsako špekulativnost, da bi se ta špekulacija mogla obnesiti, ker ljudje nimajo in nimajo denarja.

Profesorska komisija proti vsaki okrnitvi univerz.

Komisija profesorjev vseh treh jugoslovanskih univerz je končala svoje delo in sprejela soglasno resolucijo, v kateri se odločno izreka za odpravo čl. 44. finančnega zakona in proti vsaki okrnitvi univerz. Komisija naglašja, da se ne sme odpraviti niti ena fakulteta, da se sme urediti univerzitetno vprašanje le z univerzitetnim zakonom in da je popolnoma zgrešen napor, da bi se z odpravo kakšne fakultete dosegli posebni prihranki, ker bi na drugi strani ti prihranki uničili to, kar se je le z velikim trudom zgradilo. Pač pa je komisija mnenja, da bi se mogle uvesti na univerzah nekatere takse, ne da bi bilo to proti kakšnim zakonskim predpisom in ne da bi bili pri tem prizadeti siromašni sloji.

Glede ev. možnih redukcij in prihrankov pa naj sklepajo le univerze same.

Beseda profesorske komisije je jasna in odločna in mnenja smo, da se mora vsak minister osmisliti, če ne bi v celoti osvojil sklepe komisije.

Zato pričakujemo, da bo minister Kumanudi sam od sebe čital čl. 44. iz finančnega zakona in s tem poskrbel, da ne bo veljal kot oni minister, ki se je postavil v nasprotje z vsemi tremi jugoslovanskimi univerzami. Tako bo tudi obvaroval sebe, da ne bo zgodovina zapisala težke besede: »Ko je bil prosvetni minister g. Kumanudi, so jugoslovanske univerze nazadovala...«

Politične vesti.

Seja radikalnega kluba. Odločilne važnosti za nadaljni razvoj političnih dogodkov je bila včerajšnja dopoldanska seja radikalnega kluba. Jasno je namreč bilo, da se je Radičeva mislja popolnoma ponesrečila, če se radikalni izrečejo proti Radiču. Da se bo to zgodilo, ni bilo nobenega dvoma za poznavalce razmer po predvčerajšnji seji radikalnega kluba in tudi že prej. Toda g. Radič se je naravnost zaljubil v misel, da je za Vukičeviča le neznačen del radikalnega kluba, da pa centristi in pašičevci samo čakajo, kako bi mogli podpirati vlado g. Radiča. Zehja je pač bila oče misli in kakor vselej, tako se je tudi v tem slučaju izkazala kot prevarljiva nada. Kajti zadnja seja radikalnega kluba je nedvomno pokazala, da je radikalni klub vedno enoten, kadar brani svojo pozicijo in da tudi sedaj noče odstopiti svojo moč niti Radiču niti nikomur drugemu.

Včerajšnje dopoldanske seje radikalnega kluba se je udeležilo skoraj 100 poslancev in je padla tako v nič tudi zadnja trditve Radiča, da je Vukičevič in proti njemu le 37 poslancev. Na seji je Vukičevič najprej prečital Radičovo pismo (ki smo ga objavili včeraj) in nato predložil, da sklepa klub glede vstopa v koncentracijsko vlado in glede predsednika te vlade. Po mestoma burni debati je klub sklenil: 1. da je v načelu za koncentracijsko vlado, 2. da zahteva z ozirom na svojo številčno moč in parlamentarni položaj, da je šef koncentracijske vlade radikal in 3. da smatra dolžnost osebe predsednika za predpriloge kralja. S tem je bila misija Radiča definitivno pokopana in vesele nade ljubljanskih bralcev esdeasarskega popoldnevnika so zopet enkrat padle v vodo.

Konzultacije se nadaljujejo. Ker se Ra-

diču ni posrečila sestava koncentracijske vlade, je kralj nadaljeval s konzultacijami. Na dvor ej bil pozvan Ljuba Davidović in dr. Ninko Perić. Po vsej verjetnosti se sestava koncentracijske vlade ne bo nikomur posrečila in dobimo ali radikalno-demokratsko delovno vlado ali pa volivno vlado radikalov - Jugoslovanskega kluba - muslimanov in ev. dela demokratov.

Mussolini ponuja Franciji zvezo. V dobro poučenih londonskih krogih trde, da vlada pri pogajanjih med novim francoskim poslanikom v Rimu in Mussolinijem zelo pomirljiv ton. Zlasti Mussolini kaže mnogo volje za dober sporazum s Francijo. Mussolini je baje ponudil celo Franciji popolno zvezo pod pogojem, da je Francija pripravljena zajamčiti Italiji dominantno pozicijo na Balkanu. Nadalje je morala Francija obljubiti, da ne bo podvzela z Nemčijo nobene skupne akcije proti Italiji in zlasti z ozirom na italijanske interese v Avstriji. — Čeprav londonska vest še ni potrjena, vendar je zelo verjetna. Položaj je pač tak, da Italija ni dovolj močna, da bi mogla izvesti svoj imperialistični načrt. Na Jadranu ni interesirana samo Italija, temveč tudi druge velesile in čim bolj napreduje mednarodni položaj Nemčije, tem večja je tudi nevarnost za Italijo, da bo morala še občutiti, kako zna Nemčija braniti svoje interese.

Nemška vlada večinoma razbija. V nemških parlamentarnih krogih ne taje več, da je šolski zakon propadel in da je s tem vladna koalicijska dejanska razbita. Vendar pa še ni mogoče govoriti o vladni krizi, ker pripada zadnja beseda predsedniku Hindenburgu, ki vztraja na tem, da sprejme parlament najprej proračun. Kako naj se to zgodi, o tem še ni nič sklenjenega. Nekateri menijo, da naj ostane Marxov kabinet kot strogo posloven kabinet. Nemški nacionalci še vedno upajo na kompromis, ker se sestane še pred 12. februarjem vodstvo nemške ljudske stranke, ki bi moglo odobriti kompromis o šolskem zakonu. Večina nemških listov piše, da mora postati vladna kriza v najbližjih dneh akutna, nemško-nacionalni »Lokalanzeiger« pa pravi, da gre le za taktiko centrista. Vendar pa je »Lokalanzeiger« s svojim mnenjem osamljen in večina političnega sveta je prepričana, da je mogoče podaljšati življenje parlamentu le, če se že danes določi dan novih volitev.

Gospodarske težave sovjetske vlade. Običajne pomladanske težave v sovjetskem gospodarstvu so letos zlasti tehtne. Sovjeti potrebujejo nujno velike količine žita in poljedelskih pridelkov, da bi mogli z njih izvozom okrepiti uvoz industrijskih izdelkov. Zlasti sedaj v pomladanski konjunkturi bi hoteli sovjeti okrepiti trgovinsko bilanco Rusije. Zato nakupuje sovjetska vlada v velikih množinah žito. Njeni agenti pa nimajo dosti sreče, ker jih kmetje bojkotirajo in jim delajo na vse mogoče načine težave. Kmetje hočejo dobiti dobro ceno za svoje pridelke, kar morajo drago plačati potrebne industrijske izdelke in zato kmetje vedno bolj kopicijo žito v prepičanju, da bo njegova cena še narasla.

Amerika hoče skleniti nove razsodišne pogodbe. Washingtonska vlada je predložila velikobritanski in japonski vladi besedilo francosko-ameriške razsodišne pogodbe. Ameriška vlada želi, da bi bila ta pogodba podlaga za pogajanja v novem dogovoru, ki ga naj bi sklenile Vel. Britanija in Japonska z Ameriko mesto sedanje pogodbe, ki poteče v nekaj mesecih.

Panameriški kongres. Prometni odbor panameriškega kongresa je sprejel predlog o zračnem prometu, v katerega je bil sprejet na zahtevo Washingtona člen, po katerem se zajamčuje varnost Panamskega prekopa. Chile, Peru in Holandija in nekatere druge države so ta predlog podpirale z ozirom na veliki pomen, ki ga ima prekop za ameriško trgovino. Argentina in nekatere druge države pa so bile proti in predlagale, da reši to vprašanje ena prihodnja konferenca. Predlog Argentine pa je bil odbit. Zastopniki cele vrste manjših

držav so zahtevali, da naj bodo diplomatska zastopstva vseh ameriških republik postavljena na isto stopnjo, s tem, da bi bile vse republike zastopane le po poslanikih in odpravnih poslov, ne pa po veleposlanskih. Nato je bilo predlagano, da naj bodo vsa poslanstva latinskih ameriških držav postavljena v Washingtonu in glavnih mestih vele-sil v veleposlaništva.

IZ ŽIVLJENJA LJUBE JOVANOVIČA.

Lj. Jovanović je bil rojen dne 24. februarja 1865. leta v Kotorju, kjer je dovršil gimnazijo. Vsled vstaje v Krovčiji se je preselil najprej v Črno goro, nato pa v Beograd, kjer je leta 1887 dovršil modroslovno fakulteto. Kot dijak se je prostovoljno udeležil tudi srbsko-bolgarje vojne in bil pri Slivnici ranjen. L. 1903 je bil imenovan za profesorja na beograjski univerzi. Zgodaj se je pričel J. udeleževati tudi na političnem polju. L. 1905 je bil prvi izvoljen za poslanca in kmalu nato tudi predsednika skupščine. L. 1909 je postal minister in bil nato član mnogih vlad. Med vojno je bil notranji minister in moral v tej lastnosti prevzeti nase najtežje žrtve. Po vojni je kandidiral v Dalmaciji in bil vedno izvoljen. L. 1922 je bil zopet prosvetni minister, nato minister za vere in nato skupščinski predsednik. Vsled nasprotja s Pašičem je bil izključen iz radikalne stranke, nakar je ustanovil svoj klub. Pri zadnjih volitvah je bil znova izvoljen in bil zopet sprejet v radikalni klub. Vsled bolezni pa ni mogel več udeleževati se v političnem življenju. Ko je bilo njegovo delo najbolj potrebno, njegovo sodelovanje najbolj zaželeno, je bolezen to onemoglačila.

Toda že prejšnja njegova dela so krepko izklesala njegovo ime v jugoslovansko zgodovino in v njej bo njegov spomin vedno častno ohranjen.

KRATEKE VESTI.

Italijanskemu parlamentu je bil predložen v odobritev zakonski osnutek »modusa vivendi«, sklenjenega med Francijo in Italijo o postopanju napram državljanom in družbam, ki so na ozemlju druge države.

Češkoslovaška vlada je predložila parlamentu zakonski načrt, po katerem bo zaščita najemnikov podaljšana do 31. marca 1929. In pri nas?

Staroupekajencem bodo na Češkoslovaškem zvišane pokojnine. Tozadeven zakonski načrt je že pred parlamentom v razpravi in ga odobravajo vse stranke. Nasprotno pa še ni gotovo, če bo parlament sprejel zakonski načrt, po katerem se povišajo pokojnine tudi bivšim avstrijskim generalom.

Zaradi nameravane uvedbe numerusa na Madjarskem je prišlo do težkih nesoglasij v Bethlenovi vladni stranki. Noben poslanec noče govoriti za ta načrt.

Komunistična agitacija v Kantonu kljub številnim umrtitvam še vedno krepko deluje. Kongrum, ki leži 50 milj južno od Kantona je padel v roke komunistom. Govori se, da je Kanton zopet ogrožen.

Radiog Rehar:

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 11. februarja: »Kandidat« — Red A.

Nedelja, 12. februarja ob 15. uri popoldne:

»Pepelka« — Izven.

Nedelja, 12. februarja ob 20. uri zvečer:

Danes bomo tič. Ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.

Ponedeljek, 13. februarja: »Sodnik Zalamejski« — Red C.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota, 11. februarja: Zaprto.

Nedelja, 12. februarja ob 15. uri popoldne:

»Grofica Marica« Ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.

Ivan Hribar:

MOJI SPOMINI.

Od 1863. do 1910. leta.

Leta 1878. dopolnilo se je 70. leto od rojstva dr. Janeza Bleiweisa. Narodna društva slovenska sklenila so, da njegovo 70-letnico slovesno proslave. Vabila so se razposlala na vse strani po Slovenskem, potem pa tudi po ostalem slovanskem svetu. Ob določenem dnevu prišlo je mnogo poklonstvenih odposlanstev v Ljubljano. Dr. Janez Bleiweis sprejemal je ta odposlanstva v slavnostno okrašeni dvorani »Narodne Citalnice«. Honneur je sva delala Peter Graselli in jaz. Graselli je imel nalogo, da je deputacije vodil pred jubilara, jaz pa sem člane deputacij jubilaru predstavljali. Vršilo se je to na slovesen način, pri čemer sem hrvatske deputacije predstavljali hrvatski, češke češki.

Slavnost zaključila se je z banketom v prostorih restavracije hotela »Evropa«. Vseh članov odbora se ne spominjam; le toliko vem, da sta se za banket največ trudila inženir Franjo Tomšič in tvorničar Žiga Bučar. Ta banket se je izvršil nenavadno slovesno in prav sijajno. Na banketu se je čulo mnogo lepih govorov, a največji utis je napravil govor Jurja Biankinija, urednika lista »Il Nazionale« iz Zadra. Mladi, elegantni in lepi mladenič govoril je tako navdušeno, da so bili vsi očarani in da — ko je končal — ni hotelo biti ovacijam konca. Po banketu smo sedeli Tomšič, Bučar in jaz še dalje časa z Biankinijem skupaj. Pogovor se je vrtel okoli političnih stvari dalmatinskih, najbolj pa okoli lista »Il Nazionale«, ki je imel v oklepaju dodan naslov »Narodni list« in ki je prinašal več italijanskega, ko hrvatskega čtiva. Mi smo Biankiniju dokazovali, da je to v politično-vzgojevalnem smislu

29

jako škodljivo, ker se namesto veljave hrvatskega jezika vzdržuje po Dalmaciji — in to po krivdi narodne

Gjuraj Biankini.

stranke same — veljava italijansčine. Biankini je svoje stališče dolgo in trdovratno zagovarjal, ali končno je omagal. Naši argumenti so ga prepričali in z novim letom izšel je namesto lista »Il Nazionale« čisto hrvatski »Narodni list«, kateri ravno letos praznuje 50-letnico svojega obstoja.

Dr. Janezu Bleiweisu imponoval je način proslave njegove 70-letnice in mislil je na to, kako bi se mi za moje sodelovanje hvaležnega izkazal. Ko se mi je prišel zahvaliti — polen priznanja za sijajno izvršeno proslavo 70-letnice — povprašal me je tudi, če bi hotel postati odbornik »Kmetijske družbe«. Dr. Janez Bleiweis je namreč odbornik za »Kmetijsko družbo« izbiral takrat izmed svojih prijateljev, odnosno izmed

ljudi, katerim je hotel izkazati svojo posebno naklonjenost. Ponudbo dr. Bleiweisovo odklonil sem ker sem si bil v svesti, da o kmetijstvu premalo vem in da bi zatorej svoje naloge v odboru »Kmetijske družbe« ne mogel tako izvrševati, kakor bi bila moja dolžnost. Prevzel pa sem nalogo, za katero me je »Kmetijska družba« naprosila, da napišem na poljedelsko ministerstvo spomenico o uredbi zavarovanja zoper živinske bolezni.

Z dr. Janezom Bleiweisom sva po tem mnogo prijateljski občevala in sicer do njegove smrti. Še dan, predno je zatisnil za vedno oči, 29/1. 1912., obiskal sem ga bil.

4. Narodni dom.

Navdušenje, ki je zavlada v Ljubljani vsled proslave dr. Janez Bleiweisove 70-letnice, porabil je inženir Franjo Tomšič, da je sprožil misel ustanovitve »Narodnega doma«. Dr. Bleiweis je ustregel Tomšičevi želji in sklical ljubljanske rodoljube v prostore »Matiče Slovenske« na Bregu — sedanjo dr. Tavčarjevo hišo — v posvetovanje. Ondi se je bilo po daljšem pretresanju sklenilo sezidati »Narodni dom« ob troških 100.000 goldinarjev; denar pa pridobiti na ta način, da se 100 rodoljubov zaveže uplačati deleže po 1000 goldinarjev. Takoj prvi večer vpisalo se je 24.000 goldinarjev in s tem je bila nekako zaključena svota prispevkov, ki so se imeli pričakovati iz Ljubljane. Inženir Tomšič in jaz vsa prevzela nalogo, prepotovati Slovenijo zunaj Ljubljane ter pridobivati deležnikov. Koj drugi dan sem se podal poln najboljših nad na pot in sicer najprej na Štajarsko. Obiskal sem več znanih in premožnih

(Dalje prihodnjič.)

Dnevne vesti

— **Odlikovanja.** Z redom sv. Save V. razreda so odlikovani ravnatelj meščanske šole v Ljubljani Maks Hočevar, šolski nadzornik v Ljubljani Andrej Skulj, šolski upravitelj v Rogoški Slatini Ivan Glinšek, šolski upravitelj v Slovenjskih Konjicah Domicelj Serajnik, šolski upravitelj v Gornji Radgoni Karel Mavrič, upokojeni šolski upravitelj na Gomilskem Ivan Zoter, učiteljica v Ljubljani Ana Lebar, ravnatelj meščanske šole v Ljubljani Alojzij Novak, šolski upravitelj v Mirni Ivan Benedičič, šolski upravitelj pri Sv. Trojici Korneljič Igljč, upokojeni šolski ravnatelj v Ljubljani Ferdo Juvanc, šolski upravitelj v Novem mestu Davorin Matko in upokojeni učitelj v Ljubljani Avgust Pirc.

— **Izprememba pri nemškem poslanstvu v Beogradu.** Mesto sedanjega nemškega poslanika na našem dvoru Ohlshausena bo imenovan dosedanj nemški poslanik in Rigi dr. Köster.

— **Izprememba v diplomatski službi.** Za generalnega konzula v Kairu je imenovan dosedanj konzul v Budimpešti g. Šumenković.

— **Razpisana inženjerska mesta.** Ponovno se žita v časopisih oglaš železniške uprave, ki poziva mlajše in starejše inženjerje v železniške službe. Vsled dejstva, da so posebej stavbeni inženjerji pri železnici skrajno slabo plačani, je tudi od v temu primeren. Pripravniki ima vsa prva tri leta 1300 Din mesečno, torej toliko, ali pa celo manj, kakor so bili njegovi mesečni izdatki za časa študija. Po 10-letni službi ima z vsemi mogućimi mesečnimi dokladi okrog 3000 dinarjev prejemkov. Kar se pa tiče načelnih inženjerskih mest in pa one direktorske, so te plače pa sploh pod vsako kritiko. Večna nevarnost redukcije, težave napredovanja, katero ne zagotavlja zakon ampak politična stranka, grene človeku življenje. Vsled te akademsko proletarske mizerije išče vsak železniški inženjer mesta v privatnih podjetjih. Ožja stanovska organizacija, vsled svoje raznovrstne sestave, ni zmožna ščititi stanovskih interesov na merodajnem mestu. Ako bo hotela imeti železniška uprava naraščaj in stalež kader inženjerjev, in sicer onih, ki ne bodo vedno za pobegu, bo morala zvišati prejemke vsaj na 70% mirnodobskih, kajti današnji dosegajo komaj 34%. Plača mora biti stalna, ne pa množina doklad, ki je le na slepilo neposvečenemu in se med letom spreminja ali sploh ukine, vsled nerealnega budžeta. Voditelji državne uprave bi morali ali bodo morali priti do spoznanja, da le materijelno zasiguran uradnik je stebel države.

— **Vsi kinematografi se zapro.** Kot smo poročali, je poslal Savez kinolastnikov v Zagreb v Beograd deputacijo, ki je skušala doseči znižanje davkov, ki jih plačujejo kinopodjetja. Ker deputacija ni dosegla nobenega uspeha, je sklenil Savez, da se 12. marca vsi kinematografi v državi zapro. Lastniki kinematografov pravijo, da je ta sklep definitivni.

— **Konvertiranje registriranih galskih deželnih zadolžnic.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja vse lastnike navedenih zadolžnic, da morajo v svrhu konvertiranja poslati te obligacije čimprej na naslov: »Zbza Skarbowa«, Lwów (Poljska). Rok za zameno 5% galskih obligacij je podaljšan do 30. junija 1928.

— **Nov strokovni list za radiotelefonijo in telegrafijo.** V Beogradu je prišel izhajati nov strokovni list za radio-telefonijo in telegrafijo »Radiotelegraf«. List je dvojezičen ter prinaša vsako stvar v hrvaščini in nemščini.

— **Glavna skupščina ljubljanske inženjerske komore v Ljubljani.** Uprava ljubljanske inženjerske zbornice (za Slovenijo in Dalmacijo) s sedežem v Ljubljani je sklicala redno glavno skupščino, ki se vrši dne 15. februarja 1928 ob 15. uri v dvorani Mestnega magistrata v Ljubljani.

— **VI. izredni občni zbor Nabavljane za druge udeležencev državnih železnic v Sloveniji r. z. z. o. z.** se vrši v nedeljo dne 12. t. m. 1928 ob 9. uri dopoldne v salonu gostilne pri »Levici, Gosposvetska cesta 16 v Ljubljani. Občni zbor se vrši po delegatih, prisostvovati smejo tudi člani. — Upravni odbor.

— **Komisija za oceno uradnikov.** Na podlagi čl. 44. uradniškega zakona je imenoval minister pravde za ocenjevanje uradnikov v ministrstvu pravde za tekoče leto naslednjo komisijo: dr. Milan Kugler, Vlada Petrovič, indr. Dušan Pejič. Namestnika sta: dr. Josip Kavčič in Vlado Radovanović. V centralno komisijo pri ministrstvu pravde so imenovani dr. Milan Kugler, Vlado Petrovič, dr. Dušan Pejič, dr. Josip Kavčič ter Vlado Radovanović, za namestnika pa Zivojin Rudjeković in Vojislav Ilić.

— **Konferenca za pomorski promet v Splitu.** V direkciji pomorskega prometa v Splitu se vrši te dni konferenca za pomorski promet. Konferenca razpravlja o razširjenju pomorskega prometa ter o uspostavitvi novih zvez z vsemi obmorskimi kraji, ki jih posejajo tuji. Konference se udeležujejo predstavniki vseh zainteresiranih ministrstev ter zastopniki zbornic in drugih gospodarskih organizacij.

— **Poroka Pašičeve hčerke.** Te dni se je vršila v saborski cerkvi v Beogradu poroka hčerke pokojnega Nikole Pašiča, gdč. Dare Pašičeve z g. Božkom Purićem, diplomatskim uradnikom in srbskim književnikom. Nevesti je kumoval kralj. Zastopal ga je maršal dvora polkovnik Dimitrijevič. Ženinu je kumoval predsednik Narodne

skupščine. Poroka je bila nadvse sijajna. Prisostvovalo ji je okoli 7000 ljudi.

— **Sprejem gojencev v pešadijsko podoficirsko šolo v Beogradu.** V pešadijsko podoficirsko šolo v Beogradu se sprejme tudi letos več novih gojencev iz vojske in krogov civilnega prebivalstva. Prošnje je vpslati do dne 1. maja komandi šole.

— **Iz državne službe.** Dr. Tomo Tolazzi iz Logatca, doslej pravni referent bitolske oblasti je v isti lastnosti premešten k podunavski oblasti.

— **Promocija.** Medicinac Vladimir Dolenc iz Stare Loke je bil promoviran na dunajski univerzi za doktorja vsega zdravilstva.

— **Himen.** Te dni sta se poročila v Bombyu češkoslovaški konzul dr. Otokar Beneš in gdč. Mira Knezova iz Ljubljane. Kot znano, je služboval g. dr. Otokar Beneš preje v Ljubljani, kjer si je pridobil velike simpatije. Gdč. Mira Knezova je iz znane ugledne ljubljanske trgovske rodbine.

— **Umrli je predvčerajšnjim Joško Toni,** sin znanega ljubljanskega mesarja g. Tonija. Pokojnik je bil marljiv in simpatičen mladenič ter vrl Sokol. Bodi mu ohranjen blag spomin. Težko prizadeti rodbini pa naše iskreno sožalje.

— **Zanimiva statistika.** Po uradni statistiki je bilo v Pragi rojenih tekom lanskega leta 10.092 živih otrok, od teh 2412 v prvem letu zakona. Zanimivo je, da od teh prvorojencev vsega skupaj 1148 ali 47.6% tekom prvih šestih mesecev. V 7. do 9. mesecu zakona je bilo rojenih 562 otrok (23.3%), do čim odpadeta na 10. do 12. mesecev zakona samo 702 (29.1%). Z gotovega stališča bi bilo smatrati pravzaprav samo slednje za zakonske.

— **Polet Pariz—Newyork.** Francoska letalca Coste in Lebriz sta pristala na aerodromu pri Washingtonu. Proga iz pariškega aerodroma, kjer sta startala, do washingtonskega aerodroma meri 22.000 milj. V Pariz se vrneta letalca s parnikom.

— **Katastrofaleh vihar v Kaliforniji.** Te dni je divjal v južni Kaliforniji orkanu podobni vihar, ki je povzročil ogromno škodo. Vihar je porušil mnogo hiš ter poruval ponekod vsa drevesa. V Glendalu je porušil bangar ter uničil pet potniških letal. V Burbangu je porušil vihar novo cerkev.

Pustni torek 21. II. 1928

„Karneval v Sevilji“
65. največja maskerada
Ljubljanskega Sokola Narodni dom

— **Dijaška razposajenost.** Učenci neke trgovske šole v Parizu so vzprijeli te dni originalno šalo. Ob 8. zjutraj je nastal na bulvaru Malesherbes nenadoma tudi za pariške razmere kolosalen promet. Učenci trgovske šole so bili namreč naročili za to uro na isto mesto nič manj kot 300 avtomobilov. Prišlo je sicer do velike konfuzije, vendar pa so vzpostavili trije na onem mestu službojoči prometni stražniki prav hitro red: poslali so vse avtomobile domov in čez četrte ure je bil promet zopet normalen. Pariška policija se je izkazala napram dijakom tudi to pot, kot običajno, širokogrudna ter je vzela iz dijaške razposajenosti porojeno šalo za šalo in ni nikogar preganjala.

— **Pri poapnenju arterij možganov in sra** se da z vsakdanjo rabo majhne količine prirodne grenčice »Franz-Josef« doseči telesno izpraznenje brez hudega duha. Cenjeni klinični učitelji notranje medicine so celo pri enostransko ohromelih z vodo »Franz-Josef« dosegli še najboljše uspehe za očiščenje črevesa.

Ljubljana.

1— **Važno za hišne gospodarje in najemnike.** Na objavi deski mestnega magistrata je objavljeno veliko število stanovanj, ki bodo začetkom meseca maja na razpolago zaradi odpovedi dosedanjim najemnikom. Pred desko se gnete od jutra do večera množica ljudi, ki si razne naslove zapisujejo in potem hodijo ljudje od ulice do ulice po-vpraševati po razpoložljivih stanovanjih. Mnogo teh potov bi odpadlo, če bi bili lastniki razpoložljivih stanovanj tako prijazni, da bi dali na magistratno desko napisati poleg naslovov tudi cene stanovanj in iz koliko prostorov stanovanje obstoji. Marsikdo namreč za njegove razmere predragega stanovanja sploh gledat ne bi šel, če bi poznal ceno. Na ta način bi se dalo strankam prihraniti mnogo potov, gospodarjem pa nepotrebno odpiranje in zapiranje vrat.

1— **Svarilo!** Mestni magistrat ljubljanski je ugotovil, da nekatere osebe popravljajo oziroma črtajo razglase na mestni deski. Opozorjamo vse ljubljanske prebivalce, da je tako dejanje strogo kaznivo in se bode vsakogar, ki bode pri tem zaloten, izročilo sodišču.

1— **Izložene slike gospe Franje Tavčarjeve.** V Prešernovi ulici pri znani tržnici »Elita« in v Selenburgovi ulici v trgovini Bonachevi, sta razstavljeni sliko dvorne dame gospe Franje Tavčarjeve, umetniško delo akademičnega slikarja Franja A. Sterleta. Ker sta sliko mojstrsko delo in razstavljeni ob njih priporočamo cenjenemu občinstvu v pogled.

1— **O Mariji Baškirci in njenih dnevnikih** predava na prošnjo Splošnega ženskega društva 18. t. m. ob pol 19. na univerzi lektor ruskega jezika, g. dr. Nikolaj Preobrazenski. Zivljenje izredno nadarjene, lepe, duhovite, ambiciozne in bogate Rusinje, ki je umrla jedva 23 let stara, a si je vendar kot slikarica in pisateljica pridobila svetovno sloves, bo gotovo zanimalo vsakega izobraženca, predvsem pa žensktvo. — Vstop prost.

1— **Družabni večer priredi Mestni odbor Narodne radikalne stranke v Ljubljani** o priliki krstne slave Narodno radikalne stranke v nedeljo, dne 12. februarja 1928 ob 20. uri zvečer v steklenem salonu restavracije pri Mikliču v Kolodvorski ulici. — Spored: 1. Pozdrav. 2. Govor o pomenu krstne slave; govori gosp. Ljuba Jurkovič. 3. Solospevi s spremljevanjem glasovirja. 4. Četvero-spev. 5. Radio koncert. 6. Humoristično predavanje. 7. Kolo. 8. Ples. — Po članih vplejani družinski člani in gostje — dobrodošli. Vstopnine ni. Prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo; čisti dobiček je namenjen za spomenik pokojnemu Nikolu Pašiču v Beogradu. Družabni večer se prične s sečenjem kolača in s spomenom na Nikolo Pašiča in Ljubo Jovanovića.

1— **Delikatesa in špeterija Verbič** se je preselila v nasprotno hišo v Filipov dvorec, Stritarjeva ulica.

1— **Misteriozen samomor visokošolke.** — Predvčerajšnjim zvečer okoli 9. sta našla dva gospoda na Bleiweisovi cesti na trotoarju pred Narodnim domom nezvesto mladenko. Prenesla sta jo v vežo Narodnega doma, kjer sta jo skušala spraviti k zavesti. Ker se jima to ni posrečilo, sta jo dala prepeljati z avtomobilom v deželno bolnico, kjer je pa kljub zdravniški pomoči kmalu nato umrla, ne da bi se ji bila vrnila zavest. Zdravniki so ugotovili, da gre za strupljenje. Poleg deklice so našli stekleničico z belo tekočino. Za kateri strup gre, še ni ugotovljeno. Policija je dognala, da je pokojnica identična s 26-letno slusateljico prava na ljubljanski univerzi Lidijo Poznikovo iz Loza na Notranjskem. Kaj je gnalo marljivo in simpatično mladenko v smrti, še ni ugotovljeno.

1— **Poizkušen samomor služkinje.** Včeraj zjutraj je našla rodbina g. geometra Ružičke v Tavčarjevi ulici svojo 18-letno služkinjo v kuhinji na tleh nezvesto. Ker so zapazili, da je imela na vratu črne znake, so poslali po rešilni voz, ki je prepeljal dekleta v bolnico, kjer jo je spravil zdravnik kmalu do zavesti. Dekle se je nameravalo obesiti. Ker je bila pa vrv preslaba, se je odrgala in dekle je padlo na tla. Pred poizkusom samomora je napisalo dekle več poslovnih pism, v nobenem pa ni navedla, zakaj se je naveličala živeti ter tega tudi sedaj noče povedati.

1— **Kazenska preiskava proti g. Pavlu Ovenkju,** ki je bil meseca septembra aretiran, je bila te dni ustavljena.

Ljubljanska porota.

URADNA PONEVERBA.

Senatu predseduje viš. sod. svetnik Antloga, volanta sta sod. sv. Straser in sodnik Velušček, državni pravdnik je dr. Mastnjak, obtoženko zagovarja dr. Vovk.

Na zatočni klopi sedi 33-letna poštna uradnica Karolina Horak, ki je obtožena, da je poneverila 21. septembra lanskega leta pri poštnem uradu v Mengšu 10.000 Din uradnega denarja.

Na predsednikovo vprašanje pripoveduje Horakova svoje predživljenje. Leta 1914 je vstopila v poštno službo pri poštni direkciji v Trstu in napravila potrebni poštni izpit. Absolvirala je meščansko šolo, dvorazredno trgovsko šolo in poštno šolo.

Sredi leta 1915 je bila premeščena iz Trsta k ljubljanski pošti, kjer je službovala do začetka novembra 1918. leta. Po prevratu je bila premeščena v Maribor, kjer je službovala nad 8 let. Vse njeno dotedanje življenje in službovanje je bilo pošteno in nepoprečno.

V Mariboru se je seznanila z nekim uradnikom pivovarne Götz in pričela z njim ljubavno razmerje. Pozneje sta se tudi zaročila, vendar jo je zaročenec kmalu zapustil. Že preje, ko sta živela z zaročencem v prijateljstvu, se je navadila precej piti, ker je zaročenec nosil domov dnevno po več steklenice piva, ki ga je prejemal kot deputat v pivovarni.

Ko jo je zaročenec zapustil, je pričela v obupu sicer res nekoliko več piti, vendar ni postala pijanka in ni padla tako nizko, kakor jo skušajo nekatere priče, zlasti njene bivši predstojniki, naslikati in opisati. Decembra meseca 1926 je bila na lastno prošnjo prestavljena nazaj v Ljubljano.

Lansko leto je bila poslana na substitucijo na razne pošte po deželi, kjer je nadomestovala na dopustu se nahajajočo poštarico. Bila je v Domžalah, v Lukovici, v Mengšu in Litiji in končno v Murski Soboti. In tako se je zgodilo, da je lani dne 21. septembra, ko je nadomestovala poštno upraviteljico Mibaelo Vidali v Mengšu, vzela od železniške postaje Jarše-Mengoš za direkcijske državne železnice po čerkovni poštozni vplačani znesek 10.000 Din.

Zagovarja se, da je hotela poneverjeni

znesek vrniti, ni pa mogla dobiti tako visokega posojila ne pri podružnici Prve hrvaške štedionice v Ljubljani, ne pri Posojilnici v Litiji, kamor je bila v tem času prestavljena, ker ni imela potrebnih žirantov.

Porotniki so edino glavno vprašanje glede hudodelstva uradne poneverbe z 10 proti 2 glasovoma zanikali, nakar je predsednik senata razglasil oprostilno sodbo.

TAT MAROLT — OBSOJEN.

Kot drugi obtoženec je stal včeraj pred porotniki komaj 19 let stari delavec Franc Marolt, doma iz Bohinjske Bele pri Bledu, ki je bil lani nekaj dni pred Božičem v družbi svojega pajdaša Petra Strniše pri vplomu v znano Figovčevo gostilno na Dunajski cesti zasaden in aretovan.

Obtoženec je kljub svoji mladosti že popolnoma pokvarjen in tako delamržen, da se hoče očividno preživljati le s tatvino. Radi tatvine je bil že dvakrat kaznovan, radi goljufije pa enkrat.

Ob priliki zadnje kazni se je v zaporih seznanil z enakovrednim malopridnežem Petrom Strnišo, s katerim sta se dogovorila, da bosta skupaj kradla, ko prideta na svobodo.

Marolta teži cela vrsta tatvin in vlovov, ki jih je izvršil tekom zadnjih dveh mesecev lanskega leta deloma sam, večinoma pa v družbi Peterčka Strniše.

Obtožen je, da je sam izvršil sledeče tatvine:

Dne 29. oktobra je ukradel iz veže Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani kolo, vredno 500 Din, katero je nato prodal ključavničarskemu mojstru Ignacu Pristavcu v Predtgu pri Radovljici za 310 Din pod napačnim imenom »Ivan Svab«. Kolo je bilo vrnjeno lastniku.

Ze 5. novembra je zopet v Ljubljani iz veže Čekovnega uradu ukradel poštnemu uslužbencu Lovru Kozini kolo vredno 900 dinarjev in ga zamenjal pri urarju Pavlu Cernetu v Radovljici za drugo kolo. Černe je kolo nekoliko predelal in ga nato prodal nekemu hlapiču. Kozini je bilo kolo vrnjeno.

Takoj naslednji dan se pa Marolt ni več zadovoljil z navadnim biciklom, temveč je ukradel mesarju Jožetu Ambrožiču izpred Čopove gostilne v Zirovnici kar celega konja z vozom in opremo vrad. Odpeljal se je v Novo mesto in tam vse skupaj prodal gostilničarju Ivanu Jemcu za 2000 Din. Jemec ni hotel izplačati vse kupnine, temveč je dal obtožencu na račun le 200 Din, ostanek pa je obljubil izplačati tedaj, ko mu bo Marolt prinesel živinski potni list za konja.

Mesec dni kasneje, dne 8. decembra je zopet ukradel iz veže palače OUZD v Ljubljani zidarju Janezu Podgoršku kolo, vredno 1000 Din in ga prodal ključavničarskemu mojstru Francu Šmajdek na Jesenicah za 300 Din. Podgoršku je bilo kolo po izsleditvi vrnjeno.

V tem sta se pa že sešla s Petrom Strnišo in ustanovila tatvinsko zdruzo z meomejno zavezo. Kradla sta vse, kar jima je prišlo pod prste.

V noči na 16. decembra sta vlomila v gostilno Keršič v Spodnji Šiški in odnesla natakarcima Greti Ilnikarjevi in Minki Omahnovi gotovine in cigarete, gostilničarju Keršiču pa 2 klobasi, v skupni vrednosti 900 dinarjev.

Drugo noč po tem vplomu sta se splazila v gostilno Marije Pernuš v Le scah in ukradla natakarcin Angeli Vidic in gostilničarki Pernuševi cigarete, jestvin in najrazličnejših drugih stvari za okroglo 560 Din.

Isto noč sta vlomila v gostilno Kunstelj v Radovljici in odnesla gostilničarki Jerici Stihert in služkinji Mariji Potočnik raznih 250 dinarjev vrednih stvari, ki so bile lastnicama vrnjene.

V noči na 21. decembra sta vlomila v gostilno Franca Peklar na Jesenicah in ukradla 213 Din gotovine.

Naslednjo noč sta vlomila v gostilno pri »Figovcu«, kjer sta ukradla natakarcima Emi Trbežnik in Pepci Modic cigarete in gotovine za 112 Din ter gostilničarju Hartmanu raznih predmetov v vrednosti 172 Din. Pri tem sta bila pa zasadena in aretovana. Skupna vrednost vseh ukradenih stvari znaša 14.327 Din.

Dalje je Marolt obtožen, da je prodal od Ktniške pred Lassanovo gostilno na Dunajski c. ukradeni kolo, 800 Din vredno in last montera Ivana Gantarja, v Trzinu ključavničarju Alojzu Korn za 280 Din.

Dalje je ogoljufal natakarcin Greti Ilnikar v gostilni Keršič na jedi in pijači za 28 dinarjev, gostilničarja Antona Komana za 15 Din in natakarcin Franco Šinkovo za 88 dinarjev.

Obtožen je vse očitane mu tatvine skesano in odkrito priznal.

Senat in zagovornik je bil isti kot pri dopoldanskim obravnavi.

Porotniki so prvo glavno vprašanje glede tatvin, ki jih je izvršil sam, drugo glavno vprašanje glede tatvin, ki jih je izvršil v družbi tatvinskega tovariša, tretje glavno vprašanje glede deležnosti tatvine in četrto glavno vprašanje glede goljufije potrdili z 11 proti enemu glasu, peto dodatno vprašanje, če presega skupna vrednost vseh ukradenih predmetov 250, 100 in 10.000 Din, pa soglasno potrdili.

Nato je bil Marolt obsojen na 4 leta težke ječe s poostrožitvami. Preiskovalni zapor se mu je vstel v kazen. Marolt je kazen med krčevitim ihtenjem kmaje sprejel.

Njegov dični tovariš Peter Strniša pride pred prihodnjo poroto, ker preiskava proti njemu se ni zaključila. Danes se vrši zadnja obravnava v tem zasedanju in sicer proti Ankerstu radi težke telesne poškodbe in je preračunana na ves dan.

Zvitke (Rolle) za računske stroje, blagajne

vseh sistemov ima vedno in v vsaki količini v zalogi
LUD. BARAGA, Ljubljana
Šelenburgova ulica 6/L.

Charlie Chaplin.

17. poglavje.

Charlie in njegovi prijatelji.

Chaplin ima prijatelje v vseh petih delih sveta. Sicer so neznani, toda dragi so mu ravno tako, kakor tisti, ki jih pozna. Tako se na primer s hvaležnostjo spominja nekega newyorškega taksi-šoferja, s katerim se je čisto slučajno zapletel v pogovor in ki mu je z velikanskim navdušenjem pripovedoval, kako obožuje Chaplina. Enako se je slučajno seznanil v New Yorku z mlado delavko in ta mu je zaupala, da je v Chaplina vsa zaljubljena. Ko ji je Chaplin povedal, kdo da je, je bila kar vsa iz sebe. Navdušeni sprejem londonskih in pariških množic ga je enako globoko ganil, kakor pristrni pozdravi tolpe najetih revežev, ki so predstavljali množico rudokopov v »Lovu za zlatom«.

Seveda ima Charlie tudi več osebnih prijateljev, na katere lahko računa ob vsakem trenutku svojega življenja. Predvsem ne smemo tu pozabiti Maxa Linderja, ki ga je smatral Chaplin za velikega umetnika ter je bil z njim v najožjih odnosih, kot bi se njiju duševna nemirnost medsebojno tolažila. Njiju prijateljstvo ni imelo meja: Izmenjavala sta med seboj ideje filmov ali

prizorov in drug je bil za drugega iskren in kompetenten kritik. Linderjeva tragična smrt je bila za Chaplina strašen udarec.

Omenili smo že, da sta druga dva neločljiva prijatelja Chaplina Douglas Fairbanks in Mary Pickford. Spoznali so se leta 1916 in od tedaj naprej so neločljivi. Leta 1918 so delali po Zedinjenih državah uspešne turnee v korist vojnega posojila. Njih vile stojijo druga poleg druge in ni ga dne, da se ne bi sestali. Enkrat si je Charlie celo dovolil šalo, da je nastopil v kratkem prizoru v nekem Douglasovem filmu in sicer je bil filman samo od zadaj, s hrbtom. Zato je dobil honorar sedem in pol dolarja.

Ameriški kinematografski listi so prinesli vest, da bo Chaplin insceniral Pickfordine filme, toda on je to vest odločno zavrnil. Vsi oni, ki so si ogledali Hollywood so jih lahko videli pogosto skupaj. V njih družbi se je nahajal prav velikokrat še četrti znameniti filmski igralec Rudolf Valentino, ki jim ga je pa kruta smrt oropala pred dvema letoma, enako kot Maxa Linderja.

Že iskrenost in poštenost teh prijateljev govori zoper obtožbo, ki jo je vložila Lita Grey, zoper Chaplina. Kako poštena duša je Chaplin, razvidimo že iz tega, da ima silno rad otroke in da ga tudi otroci nad vse ljubijo.

Posebno rad se igra z ljubko malo nečakinjo Mary Pickfordove. V Hollywoodu pripovedujejo na stotine anekdot o Chaplinu, iz katerih se razvidi, kako globoko ljubi deco. Tako je neki večer v družbi opazil majhno hromo deklico. Pozabil je na vse okoli sebe, ter se je ves večer bavil samo z njo in jo skušal na vse načine zabavati. Tudi na svojih potovanjih povsodi kaže svojo globoko ljubezen do otrok in zato ni čudno, če je bil ves obupan, ko mu je umrl njegov otrok, ki ga je imel s svojo prvo ženo, Mildred Harrisovo.

Ce hočemo dobro spoznati Chaplinov značaj, moramo tu še omeniti njegovo ljubezen do živali. Tudi ta ga kaže samo v najboljši luči.

Omenili smo že, da je psa, ki mu je služil v nekem filmu, tako vzljubil, da ga je vzel v svojo vilo in kljub temu, da je sedaj že star, mu je ostal ljub tovariš. Tudi konj, ki ga je uporabljal, ne samo v filmu, temveč tudi na svojih sprehodih, ima zasigurno svoje življenje, kajti Charlie ga hrani ter ga hoče obdržati do konca. Pa tudi iz drugih slučajev lahko razvidimo, kako ljubi živali. Večkrat pride v najelegantnejšo restavracijo v Hollywoodu z lačnim psom, ki ga je srečal kje na cesti, ga vede v kuhinjo ter ga da tam nasititi.

Chaplinova dobrodušnost in radodarnost je svetovno znana. Dan na dan dobiva pisma ljudi, ki ga prosijo za podporo. Marsikomu že pomagal, kajti kot velik psiholog in sociolog kmalu spozna, kaj tiči v pis-mih.

18. poglavje.

»Cirkus«.

Najnovejšemu Chaplinovemu filmu je naslov »Cirkus«. Govori se, da je to največje njegovo delo. Začetkom februarja 1928 bi se morala vršiti v Berlinu premijera, katere naj bi se udeležil tudi Chaplin sam. Premijero novega Chaplinovega filma so zasnovali v Berlinu kot elitno družabno prireditve. Lahko si pa mislimo razočaranje Berlinčanov, ko je Chaplin energično protestiral proti temu, da bi se udeležila premijere samo smetana berlinske družbe.

Premijero so hoteli vprizoriti v velikem gledališču in določili so zelo visoko vstopnino. Sedeži v prvih vrstah bi stali 60 zlatih mark. Ko je Chaplin zvedel za to, je takoj brzojavil, da mu niti na misel ne pride udeležiti se premijere, ki bi bila dostopna samo bogatim slojem, dočim je namenjen njegov film v prvi vrsti širšemu občinstvu.

(Dalje prih.)

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

USTANOVLJENA 1900.

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA

USTANOVLJENA 1900.

Delniška glavica:

Din 50.000.000.—

Skupne rezerve ca:

Din 10.000.000.—

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Gorica, Trst.

Brzojavni naslov:

Banka Ljubljana.

Tel. št. 2861, 2413, 2502, 2503.

Se priporoča za vse bančne posle.

Od dobrih so najboljši

šivalni stroji in kolesa

znamke

GRITZNER in ADLER

za dom, obrt in industrijo.

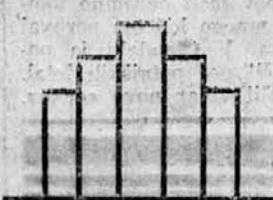
NOVOST! Šivalni stroj kot: Damska pisalna mašina. — Samo pri **JOSIP PETELINCU** LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Pouk v vezanju brezplačen.

15 letna garancija.

Tudi na obroke.

SALDA-KONTE, STRACE, JOURNALE, ŠOLSKE ZVEZKE, MAPE, ODJEMALNE KNJIŽICE, RISALNE BLOKE ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

K. T. D.

V LJUBLJANI, KOPITARJEVA ULICA 6/II.

Tiskarna „MERKUR“

Trg.-ind. d. d. v Ljubljani

se priporoča za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovce in urade.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani sin, brat in stric, gospod

Joško Toni
mesarski pomočnik

včeraj, dne 9. t. m. ob 5. uri popoldne nenadoma preminul.

Pogreb dragega nam pokojnika se vrši v soboto, dne 11. februarja 1928 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Poljanska cesta št. 36 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 10. februarja 1928.

Žalujoči ostali.

Mesni pogrebni zavod v Ljubljani.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi

najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. — Telefon št. 2300.

Tehnično in higijenično najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača
50 par. Za debelo tiskano
pa Din 1.—.

šivilja,

dobro izurjena, išče službe.
Gre šivati tudi na dom. — Naslov v upravi lista.

Drva - Čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 2056.

**Inserati v
»Narodnem dnevniku«
imajo velik uspeh!**

Najvarneje in najugodnejše se nalaga denar pri pupilarnem zavodu, ki obstoji že 64 let

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

V CELJU, KREKOV TRG (v lastni palači pri kolodvoru)

Prihrankom rojakov v Ameriki, denarju nedoletnih, ki ga vlagajo sodišča, ter naložbam cerkvenega in občinskega denarja, posveča posebno pažnjo.

Za hranilne vloge jamči poleg premoženja hranilnice

ŠE MESTO CELJE

z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Hranilnica daje posojila na zemljišča, po najnižji obrestni meri. Vse prošnje rešuje brezplačno.